

TOÀ ÁN NHÂN DÂN TỐI
CAO-VIỆN KIỂM SÁT
NHÂN DÂN TỐI CAO-BỘ
CÔNG AN-BỘ TÀI
CHÍNH-BỘ TƯ PHÁP
Số: 06/1998/TTLT-
TANDTC-VKSNDTC-
BCA-BTC-BTP

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
Hà Nội, ngày 24 tháng 10 năm 1998

THÔNG TƯ LIÊN TỊCH

**Hướng dẫn một số vấn đề về bảo quản và xử lý tài sản là vật chứng, tài sản bị
kê biên
trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử vụ án hình sự**

Để bảo đảm thực hiện tốt công tác điều tra, truy tố, xét xử và thi hành án, đồng thời bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của đương sự và những người có liên quan, bảo đảm việc bảo quản khai thác và sử dụng một cách thích hợp có hiệu quả tài sản là vật chứng, tài sản bị kê biên trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử vụ án hình sự, hạn chế đến mức thấp nhất tình trạng thất thoát, hư hỏng tài sản, cũng như các ảnh hưởng tiêu cực đến sản xuất, kinh doanh, gây lãng phí, thiệt hại đến tài sản của Nhà nước, của tổ chức, cá nhân;

Căn cứ vào các Điều 56, 57, 58, 120 và 121 của Bộ Luật tố tụng hình sự, các điều từ Điều 329 đến Điều 362 và các điều từ Điều 453 đến Điều 455 của Bộ luật Dân sự và các quy định khác của pháp luật có liên quan;

Căn cứ vào chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan tiến hành tố tụng, xuất phát từ yêu cầu của thực tiễn điều tra, truy tố, xét xử các vụ án hình sự, Toà án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Công an và Bộ Tài chính, Bộ Tư pháp thống nhất hướng dẫn một số vấn đề bảo quản, xử lý tài sản là vật chứng, tài sản bị kê biên trong quá trình điều tra, truy tố, xét xử vụ án hình sự như sau:

I. BẢO QUẢN VÀ XỬ LÝ TÀI SẢN LÀ VẬT CHỨNG

Trong quá trình tiến hành tố tụng, cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Toà án phải kịp thời xem xét, phân loại tài sản là vật chứng và tài sản không phải là vật chứng để có biện pháp bảo quản và xử lý phù hợp như sau:

1. Đối với tài sản không phải là vật chứng, thì cơ quan tiến hành tố tụng không được thu giữ, tạm giữ; nếu đã thu giữ, tạm giữ thì cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án phải trả lại ngay cho chủ sở hữu hoặc người quản lý hợp pháp các tài sản đó. Trong trường hợp thật cần thiết để bảo đảm thi hành án đối với các hình phạt tiền, tịch thu tài sản, bồi thường thiệt hại, thì cơ quan tiến hành tố tụng có thẩm quyền huỷ bỏ quyết định thu giữ, tạm giữ và ra quyết định kê biên đối với tài sản đó.

2. Đối với tài sản là vật chứng thì tùy từng giai đoạn tố tụng, cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Toà án đang thụ lý, giải quyết vụ án có trách nhiệm xem xét, phân loại để quyết định kịp thời những biện pháp bảo quản, xử lý thích hợp đối với từng loại vật chứng theo quy định của Điều 58 Bộ luật

tố tụng hình sự nhằm bảo đảm giá trị chứng minh của vật chứng đối với tội phạm và người phạm tội, đồng thời hạn chế đến mức thấp nhất những ảnh hưởng tiêu cực đến sản xuất, kinh doanh, tránh gây những lãng phí, thiệt hại không đáng có.

3. Đối với vật chứng là tài sản (kể cả các giấy tờ về quyền sở hữu, quyền sử dụng tài sản) cần được thu thập kịp thời, đầy đủ, được mô tả đúng thực trạng về tên, mác, mã số, ký hiệu, số lượng, trọng lượng, chất lượng, màu sắc, hình dáng và biên bản thu giữ, tạm giữ và đưa vào hồ sơ vụ án. Trong trường hợp vật chứng không thể đưa vào hồ sơ vụ án, thì phải được chụp ảnh để đưa vào hồ sơ vụ án. Phải có sổ sách ghi chép rõ ràng theo mẫu quy định về các tài sản này.

Vật chứng bảo quản trong kho phải được sắp xếp gọn gàng, phải có thẻ kho ghi rõ tên của chủ sở hữu tài sản, tên của vụ án và khi xuất, nhập phải có lệnh của người có thẩm quyền.

4. Đối với vật chứng là kho tàng, nhà xưởng, khách sạn, nhà, đất, cũng như các phương tiện sản xuất, kinh doanh khác, thì tùy từng giai đoạn tố tụng, cơ quan điều tra, Viện kiểm sát, Toà án đang thụ lý, giải quyết vụ án (sau đây gọi là cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án) có thể giao tài sản đó cho chủ sở hữu hoặc người quản lý

hợp pháp tiếp tục khai thác, sử dụng, nếu xét thấy những tài sản đó có khả năng sinh lời; nếu họ không có điều kiện khai thác, sử dụng, nhưng họ tìm được đối tác để khai thác, sử dụng, thì cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án có thể giao cho đối tác đó khai thác sử dụng tài sản sau khi đã có thoả thuận bằng văn bản giữa chủ sở hữu hoặc người quản lý hợp pháp với đối tác nhận khai thác, sử dụng tài sản; nếu họ không tìm được đối tác hoặc trong trường hợp không xác định được chủ sở hữu, người quản lý hợp pháp, thì cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án có thể giao tài sản đó cho tổ chức, cá nhân có điều kiện khai thác, sử dụng trên cơ sở thoả thuận bằng văn bản giữa cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án và tổ chức, cá nhân nhận khai thác, sử dụng tài sản. Việc giao, nhận tài sản là vật chứng để khai thác, sử dụng được thực hiện như sau:

a) Trước khi giao tài sản là vật chứng cho chủ sở hữu, người quản lý hợp pháp, tổ chức, cá nhân tiếp tục khai thác, sử dụng (sau đây gọi tắt là người khai thác, sử dụng), cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án phải thành lập Hội đồng định giá tài sản gồm đại diện của cơ quan tiến hành tố tụng đang thụ lý, giải quyết vụ án, cơ quan tài chính cùng cấp và các chuyên gia, nếu xét thấy cần thiết.

Việc giao nhận tài sản là vật chứng cho người khai thác, sử dụng phải được lập biên bản, mô tả thực trạng tài sản. Biên bản giao nhận phải có chữ ký và dấu của bên giao, chữ ký và dấu (nếu có) của bên nhận. Biên bản giao nhận phải được lập thành ba bản, mỗi bên giữ một bản, một bản lưu vào hồ sơ vụ án.

b) Người khai thác, sử dụng tài sản là vật chứng phải áp dụng mọi biện pháp cần thiết để bảo quản và khai thác một cách có hiệu quả tài sản được giao, chấp hành nghiêm chỉnh các quyết định của cơ quan tiến hành tố tụng có thẩm quyền về xử lý tài sản và phải chịu trách nhiệm trước pháp luật nếu để tài sản đó bị mất mát, hư hỏng do lỗi của mình. Việc khai thác, sử dụng tài sản phải được hạch toán riêng và phải có sổ sách kế toán theo dõi riêng. Khi có yêu cầu của cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án thì người khai thác, sử dụng tài sản có trách nhiệm báo cáo với cơ quan đó về tình trạng của tài sản là vật chứng, cũng như về hoa lợi, lợi tức thu được từ việc khai thác, sử dụng tài sản đó.

c) Hoa lợi, lợi tức thu được từ việc khai thác, sử dụng tài sản là vật chứng nói trên được giải quyết theo quyết định của cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án, sau khi đã trừ các chi phí thực tế hợp lý cho việc bảo quản, khai thác, sử dụng tài sản theo sự thoả thuận, cam kết giữa bên giao và bên nhận tài sản và thực hiện nghĩa vụ đối với Nhà nước.

5. Đối với vật chứng là kho tàng, nhà xưởng, khách sạn, nhà, đất, cũng như các phương tiện sản xuất, kinh doanh khác mà trước đó bị can, bị cáo đã thế chấp, cầm cố để bảo đảm nghĩa vụ thanh toán, thì cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án xử lý như sau:

a) Vật chứng là tài sản được cầm cố, thế chấp hợp pháp cho một hoặc nhiều bên mà hợp đồng cầm cố, thế chấp tài sản vẫn còn thời hạn, thì tùy trường hợp cụ thể, cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án có thể giao cho một hoặc nhiều bên đang giữ tài sản cầm cố, thế chấp (người có tài sản cầm cố, thế chấp, người nhận cầm cố, thế chấp hoặc người thứ ba giữ tài sản cầm cố, thế chấp) tiếp tục khai thác, sử dụng tài sản đó. Trong trường hợp bên đang giữ tài sản cầm cố, thế chấp là người có tài sản cầm cố, thế chấp hoặc người nhận cầm cố, thế chấp không có điều kiện khai thác, sử dụng, thì họ được tìm đối tác để khai thác, sử dụng. Cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án có thể giao cho đối tác đó khai thác, sử dụng tài sản sau khi có thoả thuận bằng văn bản giữa người có tài sản cầm cố, thế chấp hoặc người nhận cầm cố, thế chấp và đối tác nhận khai thác, sử dụng tài sản. Nếu người đang giữ tài sản cầm cố, thế chấp là người thứ ba theo quy định tại các Điều 336, 337, 355, 356 Bộ luật dân sự và họ không có điều kiện khai thác, sử dụng, thì tùy từng trường hợp cụ thể theo thoả thuận trong hợp đồng cầm cố, thế chấp tài sản, người đó phải trả lại tài sản cho bên có tài sản cầm cố, thế chấp hoặc bên nhận cầm cố, thế chấp để những người này tìm đối tác khai thác, sử dụng. Trong trường hợp họ không tìm được đối tác thì cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án có thể giao tài sản cho tổ chức hoặc cá nhân có điều kiện khai thác, sử dụng trên cơ sở thoả thuận bằng văn bản giữa cơ quan đang thụ lý, giải quyết vụ án và tổ chức, cá nhân nhận khai thác, sử dụng tài sản.